

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Vejledning om Folkeskolens Nationale Overgangstest

Til skoleledere

Vejledning om Folkeskolens Nationale Overgangstest
Til skoleledere

2022

Design: Center for Kommunikation og Presse

Denne publikation kan ikke bestilles.

Der henvises til webudgaven.

Publikationen kan hentes på:

www.uvm.dk

Børne- og Undervisningsministeriet

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Frederiksholms Kanal 26

1220 København K

Indhold

Forord	4
1 Folkeskolens Nationale Overgangstest	5
1.1 Der er obligatoriske test i læsning og matematik	5
1.2 Testene gennemføres i begyndelsen af skoleåret	5
1.3 Testene er lineære – de er ens for alle elever i klassen	5
2 Særligt for skoleledere i forbindelse med gennemførelse af testene	7
2.1 Planlæg gennemførelsen af test med tid til erstatningstest.....	7
2.2 Skolens leder træffer afgørelse om særlige vilkår og fritagelse.....	7
2.3 Ved uforudsete afbrydelser af en af test inddrages skolens leder.....	7
2.4 Udlevering af opgavebesvarelser til forældre og ophavsret	8
3 Testresultater og opfølgning	9
3.1 Se elevernes besvarelser og resultater i testsystemet.....	9
3.2 Testresultater på skoleniveau på uddannelsesstatistik.dk.....	10
3.3 Testresultaterne er fortrolige og må ikke offentliggøres.....	10
3.4 Skriftlig tilbagemelding til forældre om resultatet	11
3.5 Brug testresultaterne i dit samarbejde med lærerne.....	11
4 Bilag: Regler om særlige vilkår og fritagelse i forbindelse med test	12
4.1 Hvad er særlige vilkår i forbindelse med test?	12
4.2 Hvem træffer afgørelse om særlige vilkår?	12
4.3 Målgrupper for særlige vilkår.....	12
4.4 Hvordan tilrettelægges test på særlige vilkår?	13
4.5 Fritagelse fra test.....	14

Forord

I efteråret 2021 blev der indgået en politisk aftale om det fremtidige evaluering- og bedømmelsessystem, som betyder, at der fra skoleåret 2026/27 indføres helt nye obligatoriske test i folkeskolen, som erstatter de hidtidige nationale test. Disse nye test kommer til at hedde Folkeskolens Nationale Færdighedstest. Det fremtidige evaluering- og bedømmelsessystem skal samlet set bidrage til en endnu stærkere evalueringkultur i folkeskolen, ligesom der skal etableres en stærkere opfølgingskultur.

Da det tager flere år at udvikle, afprøve og implementere Folkeskolens Nationale Færdighedstest med nyt fagligt indhold og testsystem, er det politisk besluttet, at skolerne i en overgangsperiode fra skoleåret 2022/23 til og med skoleåret 2025/26 skal gennemføre **Folkeskolens Nationale Overgangstest**.

Lærere anvender i dag en bred vifte af test i undervisningen til at blive klogere på elevernes faglige udgangspunkter, så de kan tilpasse undervisningen til, hvor eleverne er. Folkeskolens Nationale Overgangstest er et supplement til de øvrige test- og evalueringsværktøjer, som i dag anvendes i folkeskolen.

Det faglige indhold i Folkeskolens Nationale Overgangstest er baseret på det faglige indhold fra de hidtidige nationale test. Dette gælder de faglige profilområder, der testes i, og de opgaver og opgavetyper, som testene indeholder. I Folkeskolens Nationale Overgangstest er opgaverne sat sammen til opgavesæt, som er ens for alle elever på klassetrinnet. På den måde adskiller Folkeskolens Nationale Overgangstest sig fra de tidligere nationale test, hvor eleverne fik forskellige opgaver alt efter, hvordan de svarede på opgaverne.

Folkeskolens Nationale Overgangstest skal gennemføres i et testsystem, der er udviklet til formålet. Testsystemet til Folkeskolens Nationale Overgangstest er mere simpelt og har begrænset funktionalitet sammenlignet med det tidligere testsystem for nationale test. Det drejer sig blandt andet om, at der vises færre og mere simple tilbagemeldinger og visninger af testresultaterne.

Læsevejledning

Vejledningen er målrettet skoleledere. Vejledningen består af to kapitler:

- **Kapitel 1:** Her beskrives formålet med Folkeskolens Nationale Overgangstest og særlige opmærksomhedspunkter for skoleledere i forbindelse med gennemførelsen af testene.
- **Kapitel 2:** Her kan du læse om, hvordan I på skolen kan bruge testresultaterne, hvordan du som skoleleder får adgang til testresultaterne og om fortroligheden om testresultaterne.
- **Bilag:** I bilaget kan du læse om reglerne om særlige vilkår og fritagelse i forbindelse med Folkeskolens Nationale Overgangstest.

Vejledningen vil blive udbygget i foråret 2023 med mere information om brug af testresultater på skoleniveau.

Du kan læse mere om, hvordan testene praktisk afvikles i [Vejledning om Folkeskolens Nationale Overgangstest – til lærere i dansk og matematik](#). Du kan på viden.stil.dk desuden finde en teknisk brugervejledning, som beskriver, hvordan du anvender testsystemet.

1 Folkeskolens Nationale Overgangstest

Med Folkeskolens Nationale Overgangstest får elever, lærere, vejledere, skoleledelser og kommunale forvaltninger erfaringer med at gennemføre og følge op på lineære test i dansk (læsning) og matematik. Resultaterne fra Folkeskolens Nationale Overgangstest giver et generelt indblik i, om der er særlige områder, der kan arbejdes mere med i undervisningen. Resultaterne fra testene kan ikke stå alene. Testene er et supplement til de øvrige evalueringsværktøjer, der i dag anvendes til evaluering af elever i folkeskolen.

Folkeskolens Nationale Overgangstest er obligatoriske at gennemføre på alle landets folkeskoler og øvrige institutioner, der underviser efter folkeskoleloven. Reglerne om Folkeskolens Nationale Overgangstest fremgår af [testbekendtgørelsen \(retsinformation.dk\)](https://retsinformation.dk).

1.1 Der er obligatoriske test i læsning og matematik

Folkeskolens Nationale Overgangstest er obligatoriske at gennemføre i læsning og matematik. I tabellen nedenfor kan du se på hvilke klassetrin, testene skal gennemføres.

Tabel 1: Testene gennemføres på disse klassetrin

	2. klasse	3. klasse	4. klasse	5. klasse	6. klasse	7. klasse	8. klasse
Læsning	X	X	X		X		X
Matematik	X		X		X	X	X

Testene på 2. klassetrin varer 30 minutter, mens testene på øvrige klassetrin varer 45 minutter.

1.2 Testene gennemføres i begyndelsen af skoleåret

Folkeskolens Nationale Overgangstest gennemføres i begyndelsen af skoleåret, dog undtagelsesvist først i november og december i skoleåret 2022/23. Der er tre uger til at gennemføre test i læsning og derefter tre uger til at gennemføre test i matematik. Eleverne skal gennemføre testene inden for de respektive perioder for hvert fag. Det vil ikke være muligt at gennemføre test i testsystemet, når gennemførelsesperioden er slut, hvilket der bør tages højde for i planlægningen af testgennemførelsen (se [afsnit 2.1](#)).

Gennemførelsesperiode for Folkeskolens Nationale Overgangstest

I skoleåret 2022/23 gennemføres Folkeskolens Nationale Overgangstest i følgende perioder:

- Test i læsning: 7. november-25. november 2022.
- Test i matematik: 28. november-16. december 2022.

I skoleårene 2023/24, 2024/25 og 2025/26 gennemføres test i læsning fra og med uge 35 til og med uge 37, mens test i matematik gennemføres fra og med uge 38 til og med uge 40.

1.3 Testene er lineære – de er ens for alle elever i klassen

Folkeskolens Nationale Overgangstest er lineære test. Det betyder, at alle elever på et klassetrin møder de samme opgaver i den samme rækkefølge. Opgavesættene til testene er sammensat, så der indgår opgaver af forskellig sværhed. Da alle elever stilles de samme opgaver, kan fagligt udfordrede elever opleve, at der er flere opgaver, som er forholdsvis svære, og fagligt stærke elever kan opleve, at flere

opgaver er forholdsvis nemme. Testene er indrettet sådan, at det ikke forventes, at eleverne kan nå at besvare alle opgaver. Elever vil således kunne opleve, at der er opgaver, som de ikke kan nå at besvare.

Opgavesættene fra testene vil blive lagt på prøvebanken.dk til download efter gennemførelsesperioden. Skolerne får besked fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, når opgavesættene kan hentes fra prøvebanken.dk.

Opgavesæt i 2022/23 er baseret på opgaver fra de nationale test

En del af de opgaver, som indgår i opgavesættene til skoleåret 2022/23, har været i brug i de nationale test. Disse opgavers egenskaber og sværhed er derfor kendte. Dog har opgaverne tidligere været brugt i test, som blev afviklet senere på skoleåret, i et adaptivt testformat og i visse tilfælde på andre klassetrin. Derfor er det svært i første gennemførelsesår for Folkeskolens Nationale Overgangstest (skoleåret 2022/2023) at vurdere, hvor lang tid eleverne skal bruge på den enkelte opgave og det samlede opgavesæt.

Det har ikke været muligt forud for testene i skoleåret 2022/23 at afprøve opgavesættene på en stor gruppe elever. Fra skoleåret 2023/24 laves nye opgaver til testene, og i den forbindelse gennemføres afprøvning af opgaverne. En afprøvning giver viden om opgavernes og opgavesættenes sværhed, som blandt andet kan bruges som grundlag for vurdering af, hvor mange opgaver, der er passende i et opgavesæt i forhold til den tid, som testen varer.

2 Særligt for skoleledere i forbindelse med gennemførelse af testene

Herunder er samlet nogle områder, som skoleledere bør være særligt opmærksomme på i forbindelse med gennemførelsen af Folkeskolens Nationale Overgangstest.

2.1 Planlæg gennemførelsen af test med tid til erstatningstest

Gennemførelsesperioden for Folkeskolens Nationale Overgangstest er på tre uger for hvert fag. Eleverne skal gennemføre testene inden for gennemførelsesperioden. Der skal ikke bookes tid til testgennemførelsen. I stedet vil en test kunne gennemføres i testogprøver.dk på et selvvalgt tidspunkt fra kl. 8.00 og resten af skoledagen hver dag i hele den periode, hvor testen er til rådighed.

Det vil ikke være muligt at gennemføre test, når gennemførelsesperioden efter de tre uger er slut. Du bør derfor sørge for at gennemførelsen af test planlægges sådan, at der inden for de tre uger er tid til at nå at lave erstatningstest for elever, der har været fraværende ved den første planlagte test. Det kan være en god ide at planlægge gennemførelsen af test i en af de første to uger, så den sidste uge kan bruges til eventuelle erstatningstest.

Det følger af § 13 i testbekendtgørelsen, at en elev, der har været forhindret i at gennemføre en test på grund af fravær, skal gennemføre testen snarest muligt i testperioden.

2.2 Skolens leder træffer afgørelse om særlige vilkår og fritagelse

Inden gennemførelse af test skal du som skoleleder beslutte, om der er elever med funktionsnedsættelse, tilsvarende vanskeligheder eller tosprogede elever med utilstrækkelige danskundskaber, som skal tilbydes gennemførelse af test på særlige vilkår, eller som skal fritages fra test. Reglerne om særlige vilkår og fritagelse fremgår af §§ 8-12 i testbekendtgørelsen.

Ud over de almindeligt tilladte hjælpemidler kan skolens leder, som led i en elevs aflæggelse af test på særlige vilkår, beslutte, at eleven må bruge andre hjælpemidler, som de bruger i den daglige undervisning i det fag, testen omhandler. Hensigten er, at hjælpemidlerne skal kompensere elevens vanskeligheder med henblik på at ligestille eleven med de andre elever i testsituationen. Læs mere i [Bilag: Regler om særlige vilkår og fritagelse i forbindelse med test.](#)

2.3 Ved uforudsete afbrydelser af en af test inddrages skolens leder

Det kan ske, at der under gennemførelsen af en test opstår en uforudset situation, som gør, at læreren er nødt til at afbryde testen. Det kan for eksempel være en brandalarm, som gør, at lærere og elever må forlade klassen. Hvis det er muligt at genoptage og afslutte testen samme dag, skal læreren sørge for at gøre det. Hvis det ikke er muligt at genoptage testen den samme dag, som afbrydelsen sker, skal testen gennemføres forfra i testsystemet en anden dag i gennemførelsesperioden. Det skyldes, at en test kun kan genoptages i testsystemet den samme dag, som den er påbegyndt.

Hvis eleverne har nået at gennemføre mindst to tredjedele af testens normerede tid (20 af 30 minutter på 2. klassetrin og 30 af 45 minutter på øvrige klassetrin) inden afbrydelsen, kan du som skoleleder beslutte, at testen ikke skal gennemføres forfra en anden dag, og at testen dermed betragtes som gennemført. Beslutningen forudsætter i henhold til testbekendtgørelsens § 3, stk. 3, at du vurderer, at elevens resultat fra den gennemførte del af testen i tilstrækkelig grad kan bidrage til kvalificering af den løbende evaluering af eleven.

2.4 Udlevering af opgavebesvarelser til forældre og ophavsret

Forældre har krav på at få udleveret opgaveformuleringer fra testene og/eller deres barns svar på opgaver i testene, hvis de anmoder skolen om det. Udleveringen må tidligst ske, når gennemførelsesperioden for den pågældende test er slut og senest den sidste skoledag i det pågældende skoleår.

Den enkelte elevs opgavebesvarelse kan downloades og printes fra testsystemet. Udleveringen til forældrene kan enten ske via en papirkopi til eleven eller digitalt via et system, som skolen anvender til kommunikation med forældrene. Udleveringen kan også ske i forbindelse med skole-hjem-samtalen.

I henhold til testbekendtgørelsens § 15, stk. 2, skal skolen i forbindelse med udleveringen oplyse forældre og eleven om, at opgaverne er omfattet af ophavsret og derfor ikke må gøres tilgængelige for andre. Det betyder, at opgaverne ikke må deles med andre eller gøres offentligt tilgængelige, fx på internettet eller på sociale medier.

Opbevaring af downloadede og printede opgavebesvarelser

En elevs testresultat er fortroligt og falder ind under almindelige personoplysninger jf. Databeskyttelsesforordningen.

Den enkelte elevs opgavebesvarelse kan downloades og printes fra testsystemet. Opbevaring af downloadede og printede opgavebesvarelser/resultater skal derfor ske på en sikker måde, der ikke muliggør misbrug af og eksponering af data til uvedkommende. I dette tilfælde er kommunen dataansvarlig.

Styrelsen for It og Læring opbevarer logfiler og vil kunne kontaktes i tilfælde af mistanke om misbrug af elevdata

3 Testresultater og opfølgning

I dette afsnit kan du læse om, hvor du finder testresultater og om fortroligheden om testresultater.

Resultaterne fra Folkeskolens Nationale Overgangstest giver faglig viden om eleverne, som ikke kan stå alene. Testene er et supplement til de øvrige evalueringsværktøjer, der anvendes på skolen til faglig evaluering af eleverne.

3.1 Se elevernes besvarelser og resultater i testsystemet

Folkeskolens Nationale Overgangstest er selvrettende. Du finder elevernes testresultater og opgavebesvarelser via menupunktet *Obligatoriske test* i testogprøver.dk. Elevens testresultater og opgavebesvarelser kan ses i testsystemet umiddelbart efter den tre ugers gennemførelsesperiode for faget er slut.

Du vil i testsystemet kunne se følgende umiddelbart efter gennemførelsesperioden for faget:

- Den enkelte elevs besvarelser af alle opgaver i testen.
- En opgørelse over antallet af opgaver, den enkelte elev har svaret korrekt på, ud af antallet af opgaver inden for hvert profilområde.
- En opgørelse over antallet af opgaver, den enkelte elev har svaret korrekt på ud af det samlede antal opgaver i testen.
- En opgørelse over, hvor mange opgaver eleverne i klassen i gennemsnit har svaret korrekt på, ud af det samlede antal opgaver i testen og inden for hvert profilområde.

Når alle test er gennemført på landsplan, opgør ministeriet efterfølgende landsresultaterne. Når arbejdet med landsresultaterne er afsluttet, vil det være muligt at vurdere den enkelte elevs resultat og den samlede klasses resultater i forhold til resultaterne på landsplan i det pågældende skoleår.

Se nærmere om testresultaterne i testsystemet i [Vejledning om Folkeskolens Nationale Overgangstest – til lærere i dansk og matematik](#).

Testresultater- og besvarelser slettes i testsystemet

I slutningen af skoleåret slettes de testresultater- og besvarelser, som kan ses i testsystemet fra det pågældende skoleår. Skolen kan gemme testresultaterne på elev- og klasseniveau ved download af regneark fra systemet senest den sidste skoledag i skoleåret.

En elevs testresultat er fortroligt og falder ind under almindelige personoplysninger jf. Databeskyttelsesforordningen. Opbevaring af downloadede resultater skal derfor ske på en sikker måde, der ikke muliggør misbrug af og eksponering af data til uvedkommende. I dette tilfælde er kommunen dataansvarlig. Styrelsen for It og Læring opbevarer logfiler og vil kunne kontaktes i tilfælde af mistanke om misbrug af elevdata.

Testresultaterne på uddannelsesstatistik.dk, som rummer resultater på skole-, kommune- landsniveau - slettes ikke. Disse resultater vil derfor fortsat kunne findes, når skoleåret er slut.

3.2 Testresultater på skoleniveau på uddannelsesstatistik.dk

I foråret 2023 vil skoleledere få adgang til resultater fra Folkeskolens Nationale Overgangstest på skoleniveau via uddannelsesstatistik.dk. Testresultaterne forventes offentliggjort på uddannelsesstatistik.dk i marts/april 2023. Skoleledere modtager nærmere besked herom i foråret 2023.

Brug af testresultaterne i skoleudviklingssamtaler

Fra skoleåret 2022/23 erstatter årlige skoleudviklingssamtaler kvalitetsrapporterne i folkeskolen. Resultaterne fra de obligatoriske test i læsning og matematik skal inddrages i skoleudviklingssamtalen, men der er ikke krav om, hvordan resultaterne skal indgå.

Ministeriet har udarbejdet en vejledning med information til skoler og kommuner om de få lovgivningsmæssige krav, der er til skoleudviklingssamtaler samt inspiration til at tilrettelægge arbejdet med skoleudviklingssamtaler.

Vejledningen findes her: [Skoleudviklingssamtaler og opfølgning mellem skoler og kommuner | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#)

3.3 Testresultaterne er fortrolige og må ikke offentliggøres

Testresultaterne er fortrolige i henhold til folkeskolelovens § 55 b. Det vil sige, at testresultater for enkelte eller flere elever eller for hele klasser, klassetrin og skoler ikke må offentliggøres. Anonymiserede testresultater må heller ikke offentliggøres. Du må som skoleleder gerne udarbejde fortrolige oversigter til internt brug, og du må gerne udveksle dem med fagpersoner, eksempelvis en lærer eller faglig vejleder, når det er velbegrundet. Se boksen *Udveksling af testresultater*.

Lærere og skoleledere har adgang til elevdata i testsystemet. Det vil sige, at de kan tilgå en elevs resultater af en test, men de må kun tilgå resultaterne, hvis de har et pædagogisk og fagligt, arbejdsbetinget formål med det. Det er dit ansvar som skoleleder, at der ikke er andre end dem, som har brug for oplysningerne i deres arbejde, der tilgår testresultaterne. Styrelsen for It og Læring opbevarer logfiler og vil kunne kontaktes i tilfælde af mistanke om misbrug af elevdata

Fortroligheden om testresultater gælder ikke i forhold til en elevs forældre, som skal have en skriftlig tilbagemelding om deres barns resultat (se [afsnit 3.4](#)).

Udveksling af testresultater med fagpersoner

Du må udveksle testresultater med forskellige fagpersoner, hvis den modtagende medarbejder har brug for oplysningen i sit arbejde. Det kan eksempelvis være:

- lærere eller vejledere på egen skole
- lærere eller vejledere på andre skoler i kommunen
- lærere eller vejledere i andre kommuner
- skoleledere i kommunen eller i andre kommuner
- skolebestyrelsen på skolen
- ministeriets læringskonsulenter.

Ovenstående liste er ikke udtømmende.

Testresultaterne må aldrig bruges i offentlige rapporter, i offentligt tilgængelige noter, på offentligt tilgængelige hjemmesider eller andre steder, hvor alle kan læse med.

3.4 Skriftlig tilbagemelding til forældre om resultatet

Forældrene skal have en skriftlig tilbagemelding om elevens resultat fra Folkeskolens Nationale Overgangstest. Skolerne vil modtage nærmere retningslinjer fra ministeriet om den skriftlige tilbagemelding i efteråret 2022.

Testresultaterne bør ikke stå alene i tilbagemeldingen til forældrene, men formidles i sammenhæng med den øvrige viden om eleven, og resultatet bør anvendes med fokus på fremadrettet handling i undervisningen, der kan støtte elevens faglige udvikling.

3.5 Brug testresultaterne i dit samarbejde med lærerne

Det er vigtigt at huske, at resultaterne fra Folkeskolens Nationale Overgangstest giver faglig viden om eleverne, som ikke kan stå alene. Testene er et supplement til de øvrige evalueringværktøjer, der anvendes på skolen til faglig evaluering af eleverne.

Resultaterne fra Folkeskolens Nationale Overgangstest kan danne grundlag for en dialog om klassen i samarbejde med læreren. I denne dialog kan læreren bruge sin samlede viden fra undervisningen og andre evalueringsredskaber til at uddybe og forklare resultaterne fra Folkeskolens Nationale Overgangstest. Dette samspil mellem testresultater fra Folkeskolens Nationale Overgangstest og lærerens øvrige evalueringsredskaber og viden om eleverne kan pege på, hvad I kan gøre for at støtte elevernes læring. Det kan for eksempel dreje sig om at indsamle mere viden eller om konkrete tiltag til at understøtte læringen.

Meddelelsesbogen som værktøj til dialog mellem elev, forældre og skole

Fra skoleåret 2022/23 erstatter meddelelsesbogen elevplanen i folkeskolen. Meddelelsesbogen er et dialogværktøj der skal understøtte dialog om elevens faglige og alsidige udvikling. Meddelelsesbogen skal indeholde få udvalgte fokuspunkter for elevens udvikling, herunder indhold som vedrører fagene dansk og matematik for elever i 1. til 9. klasse. Der er ikke krav om, at testresultater fra Folkeskolens Nationale Overgangstest skal fremgå af meddelelsesbogen, men testresultaterne *kan* indgå som faglig viden om eleverne.

Ministeriet har udarbejdet en vejledning med information til skoler og kommuner om de få lovgivningsmæssige krav, der er til meddelelsesbogen. Den indeholder også inspiration til at udvikle og anvende meddelelsesbogen, så den indgår i skolens øvrige arbejde med opfølgning og evaluering, og understøtter samarbejdet mellem skole og hjem.

Vejledningen findes her: [Meddelelsesbog til dialog mellem elev, forældre og skole | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#)

4 Bilag: Regler om særlige vilkår og fritagelse i forbindelse med test

I dette bilag kan du læse om reglerne om særlige vilkår og fritagelse i forbindelse med Folkeskolens Nationale Overgangstest. Reglerne fremgår af testbekendtgørelsens §§ 8-12.¹ Reglerne gælder på alle institutionstyper, som er omfattet af reglerne om gennemførelse af Folkeskolens Nationale Overgangstest. Der gælder desuden særskilte regler for aflæggelse af test for elever i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder, som fremgår af testbekendtgørelsens § 4, stk. 2.

4.1 Hvad er særlige vilkår i forbindelse med test?

Særlige vilkår er forskellige tiltag, som skolens leder skal tilbyde til elever med fysiske og psykiske funktionsnedsættelser eller tilsvarende vanskeligheder samt til tosprogede elever med utilstrækkelige danskundskaber. Det er en forudsætning for særlig tilrettelæggelse af en test, at formålet med testen og dens faglige niveau fastholdes. Test skal afvikles på samme vilkår, som har været gældende for elevens forudgående undervisning, så testen afspejler elevens måde at arbejde på. Det er en forudsætning, at de særlige vilkår er nødvendige for at stille eleven lige med de øvrige elever ved testen.

Elever kan ikke tildeles særlige vilkår ved test som følge af faglige vanskeligheder, der ikke er begrundet i funktionsnedsættelser, tilsvarende vanskeligheder eller utilstrækkelige danskundskaber hos tosprogede elever.

4.2 Hvem træffer afgørelse om særlige vilkår?

Det er skolens leder, der skal træffe afgørelse om at tilbyde en elev at aflægge test på særlige vilkår. Forud for en sådan afgørelse er det en fordel at inddrage elevens lærer eller andre fagprofessionelle med indsigt i elevens vanskeligheder, fx skolens læsevejleder. Læreren kan også via sit kendskab til en elevs vanskeligheder gå i dialog med skolens leder.

Afgørelsen træffes på baggrund af en pædagogisk-psykologisk vurdering og efter samråd med eleven og elevens forældre. Vær opmærksom på at forberede inddragelse af pædagogisk psykologisk rådgivning (PPR) i god tid inden testene skal gennemføres. Inddragelsen af PPR kan undlades, hvis skolens leder vurderer, at inddragelsen ikke er nødvendig, og hvis elevens forældre er enige heri. Vurderingen fra PPR kan eksempelvis undlades, hvis elevens funktionsnedsættelse i forvejen er velbeskrevet. Forældre kan til enhver tid anmode om, at PPR bliver inddraget.

4.3 Målgrupper for særlige vilkår

Elever med funktionsnedsættelser

Skolens leder skal tilbyde en elev med funktionsnedsættelse særlige vilkår i de tilfælde, hvor eleven på grund af funktionsnedsættelsen har et behov for kompensation ved testen. Særlige vilkår ved test kan

¹ Bekendtgørelse nr. 1223 af 31. august 2022 om obligatoriske test i folkeskolen i skoleårene 2022/2023 til og med 2025/26 (Folkeskolens Nationale Overgangstest), (['Testbekendtgørelsen'](#)) ([retsinformation.dk](#))

både tilbydes for elever med medfødte eller erhvervede funktionsnedsættelser eller for elever med tilsvarende vanskeligheder. Funktionsnedsættelser, der kan medføre test på særlige vilkår omfatter eksempelvis ADHD, autismespektrumforstyrrelse (ASF), ordblindhed, synshandicap eller hørehandicap.

Særligt om ordblindhed og brug af kompenserende hjælpemidler

Som ordblinde forstås elever, der er testet 'ordblind' (svarende til rød kategori) med Ordblindetesten (Børne- og Undervisningsministeriets nationale ordblindetest) eller en tilsvarende standardiseret ordblindetest. At være testet 'usikker fonologisk kodning' (svarende til gul kategori) med Ordblindetesten betragtes ikke som en funktionsnedsættelse i form af ordblindhed, og eleven må ikke på basis heraf tilbydes test på særlige vilkår. Elever testet svarende til rød kategori med Risikotest for ordblindhed i børnehaveklasse eller 1. klasse må heller ikke på basis heraf tilbydes test på særlige vilkår.

Ordblinde elever kan, til trods for deres vanskeligheder med skriftens lydprincip, dels udvikle og forbedre deres udnyttelse af skriftens lydprincip, dels udvikle andre strategier til læsning. En ordblind elev skal derfor ligesom alle andre elever altid opfordres til at give sit bedste bud i testsituationen, når vedkommende besvarer opgaverne.

En elev med ordblindhed kan i undervisningen have behov for kompenserende it-hjælpemidler til læsning og stavning. Hvis det vurderes at kunne kompensere for den ordblindes funktionsnedsættelse, kan en ordblind elev også få tilladelse til at anvende oplæsningsfunktion ved testen.

Elever med tilsvarende vanskeligheder

Skolens leder skal også tilbyde særlige vilkår til elever med vanskeligheder, som tilsvarende en funktionsnedsættelse. Tilsvarende vanskeligheder er vanskeligheder, der kan sidestilles med en funktionsnedsættelse, og som medfører et behov for kompensation i undervisningen eller i den konkrete testsituation. Det kan fx være elever med akutte, midlertidige skader, fx en brækket arm, som medfører vanskeligheder i testsituationen.

Tosprogede elever med utilstrækkelige danskundskaber

Skolens leder skal tilbyde særlige vilkår til tosprogede elever med utilstrækkelige danskundskaber. At være tosproget kan ikke i sig selv begrunde aflæggelse af test på særlige vilkår. Tildeling af særlige vilkår gælder i tilfælde, hvor kompensation for elevens utilstrækkelige danskundskaber ved testen er nødvendigt for at ligestille eleven med andre elever i testsituationen.

Ved tosprogede elever forstås børn, der har et andet modersmål end dansk og som først ved kontakt med det omgivende samfund, eventuelt gennem skolens undervisning, lærer dansk.²

4.4 Hvordan tilrettelægges test på særlige vilkår?

Når testen gennemføres på særlige vilkår, skal testen så vidt muligt tilrettelægges på de vilkår, som har været gældende for elevens forudgående undervisning, så testen afspejler elevens måde at arbejde på. Hensigten med den særlige tilrettelæggelse er, at eleven kompenseres for sine vanskeligheder med henblik på at ligestille eleven med øvrige elever i testsituationen. De særlige vilkår må ikke ændre på formålet med testen. Det er en forudsætning, at der med den særlige tilrettelæggelse af test ikke sker en ændring af testens niveau.

² [Bekendtgørelse nr. 1053 af 29. juni 2016 om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog \(retsinformation.dk\)](#)

Tilrettelæggelse af test på særlige vilkår kan for eksempel være:

- Brug af digitale hjælpemidler, fx oplæsningsprogrammer, ordforslagsprogrammer eller lignende ud over de hjælpemidler som er tilladt for alle.
- Tildeling af ekstra tid, som i testsystemet håndteres ved, at læreren først lukker testen, når den pågældende elev har fået testtiden plus den ekstra tid.
- Anvendelse af en hjælper eller støtteperson.

Listen er ikke udtømmende, og det er muligt at tilbyde andre særlige vilkår end dem, som nævnes her.

Vær opmærksom på, at der i Folkeskolens Nationale Overgangstest kan være opgavetyper i testene i matematik, som elever kun kan løse ved brug af mus. Elever, der ikke kan bruge mus, kan derfor have behov for støtte ved disse opgaver.

4.5 Fritagelse fra test

Alle elever i folkeskolen skal aflægge Folkeskolens Nationale Overgangstest. Dette er også udgangspunktet for elever med funktionsnedsættelser, tilsvarende vanskeligheder samt tosprogede elever med utilstrækkelige danskundskaber. I særlige tilfælde kan en elev fritages for en eller flere test.

Det er skolens leder, der træffer afgørelse om fritagelsen. Det er en forudsætning for fritagelsen, at skolelederen vurderer, at eleven på grund af betydelig funktionsnedsættelse eller utilstrækkelige danskundskaber ikke vil kunne gennemføre testen med et resultat, der kan bidrage til kvalificering af den løbende evaluering. Det kan for eksempel dreje sig om, at eleven fagligt set er på et niveau så langt under det alderssvarende, at testen og testresultatet ikke giver meningsfuld viden om elevens udbytte af den undervisning, som han/hun har fået.

Der skal forud for afgørelsen om fritagelsen være foretaget en pædagogisk-psykologisk vurdering af, at eleven på grund af sine vanskeligheder ikke kan gennemføre testen på en hensigtsmæssig måde. Det skal tilsvarende være undersøgt og vurderet, at eleven ikke vil kunne gennemføre testen på særlige vilkår. Skolens leder kan undlade at inddrage PPR, hvis lederen vurderer, at dette ikke er nødvendigt, og hvis forældrene er enige heri.

Fritagelse fra testen forudsætter, at forældre og eleven er enige om at fritage eleven fra testen. Hvis eleven fritages, skal skolelederen efter samråd med forældrene og så vidt muligt også eleven, fastlægge metoder til evaluering, der træder i stedet for Folkeskolens Nationale Overgangstest.

Fritagelse fra Folkeskolens Nationale Overgangstest kan ikke markeres i testsystemet, som det tidligere har været tilfældet ved fritagelse fra nationale test.